
Državni izpitni center

M 0 4 2 6 3 1 1 2

JESENSKI ROK

SODOBNI PLES

Torek, 31. avgust 2004

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

SPLOŠNA MATURA

---

1. Prepoznajte začetek slovenske ljudske pesmi in nadaljujte notni zapis.

1.

Ple-ši, ple - ši, čr - ni kos! Kak bom ple - sal, če sem bos,
ku-pil si pa čev - lje bom, ple-se tri za - ple - sal bom.

5 točk prepoznavna
5 točk nadaljevanje
skupaj 10 točk

2. Dopolnite notni zapis s pravimi notnimi vrednostmi. Obvezno uporabite naslednji ritmični posebnosti: triolo in sinkopo.

2.

3 točke za triolo
3 točke za sinkopo
skupaj 6 točk

3. V notnem zapisu prepoznajte glasbeni primer, poiščite ga med naštetimi odgovori in obkrožite.

g) Petruška

3 točke

4. Prepoznajte in s črto povežite ustrezno vsebino z naslovom dela:

Mitološka zgodba o bitju (pol kozel in pol človek)	Appalaška pomlad
Slovanski poganski rituali	Petruška
Zgodba o lutki	Ognjena ptica
Ruska legenda o ptici	Posvečenje pomladi
Zgodba o ameriških pionirjih	Favnovo popoldne

5 točk

5. Izpolnite notne višine v violinskem ključu po vrsti: e₁, cis₁, b₁, f₂, ges₂, c₃, mali gis, h in a:

e₁ cis₁ b₁ f₂ ges₂ c₃ gis h a

1 točka za pravilno narisani violinski ključ
po 1 točka za vsako pravilno napisano notno višino
skupaj 10 točk

6. Notni zapis prestavite v basovski ključ za eno oktavo:

*za za pravilno napisan basovski ključ 1 točka
za pravilno napisano vsako noto zapisa 1 točka
7 točk*

7. Naštete ustvarjalce in njihovo vlogo pri nastajanju baleta LES NOCES / SVATBA ter kraj in leto prve izvedbe.
Koreografija: Bronislava Nižinska
Glasba: Igor Stravinski
Kostumi: Natalija Gončarova
Impresarij: Sergej Djagiljev
Skupina: Les Ballet Russes
Kraj in leto prve izvedbe: Pariz, 1923

*za vsakega pravilno navedenega avtorja 1 točka
za kraj izvedbe 1 točka
za leto izvedbe 1 točka
skupaj 7 točk*

8. Kronološko razporedite naslednje tonske sestave skozi zgodovino od najstarejših do 20. stoletja: kromatična lestvica, pentatonika, srednjeveški cerkveni tonski načini, dur in mol, celotonska lestvica.

- 1) pentatonika
- 2) srednjeveški cerkveni tonski način
- 3) dur in mol
- 4) kromatična lestvica
- 5) celotonska lestvica

5 točk

9. Katero od naštetih oblik dela z motivom najpogosteje srečamo v glasbenem delu: ponavljanje, variiranje, inverzija motiva, avgmentacija, diminuacija ali rakov postop?

ponavljanje

2 točki

10. Kako imenujemo obliko zgodnjega večglasja, če spremlja melodijo nepretrgan zvoneč ton nad ali pod njo ležečega tona?

Bordun

2 točki

11. A Kaj se razvije iz plesa v grškem gledališču?

Iz plesa se razvije drama in hkrati ostane pomemben del tragedije.

2 točki

- B Opišite značilnosti plesa v grškem gledališču.

V njem nastopa zbor, ki ima povezujočo in kombinirajočo funkcijo. Šteje 12 do 15 ljudi, imenuje se chor (izhaja iz grške besede za ples), zboristi so se imenovali korevti. Ponavadi so bili na odru razporejeni v 3 vrste, spredaj so stali bolj izurjeni, zadaj manj. Vodil jih je vodja zbora. Ima zelo pomembno funkcijo, saj grška tragedija nima več kakor 3 igralce, ki nastopajo skupaj z zborom. V zgodnjih tragedijah je zbor zelo pomemben, z vedno večjim poudarkom na dramatičnosti pa se njegova vloga polagoma izgubi.

*4 točke
skupaj 6 točk*

12. Dopolnite.

Vsi grški plesi so imeli dva temeljna izrazna načina:

- a) forai.....izražali čustva in dejanja
- b) shemata.....značajsko bistvo oseb

4 točke

13. Obkrožite črko pred pravilnim odgovorom.

Kabuki je:

C besedna oblika japonskega gledališča, ki se razvije iz drame no.

1 točka

14. Naštejte vsaj 5 značilnosti renesančnih plesov.

- ples postane v renesansi zabavno in družbeno razvedrilo;
- je obvezen v vzgoji plemstva;
- obvezno postane plesanje v parih;
- ponavadi so ples imenovali bassa danza, ker v njem ni bilo nobenih skokov;
- najstarejše ohranjeno sporočilo o takšnem plesu je v neki francoski pesmi iz leta 1470 (= bassa danza kot nova oblika plesa, ki jo spremljata dve flavti, pozavna ali pa harfa in lutnje);
- priljubljen ples je bil pavana ali padovana (izvor besede iz mesta Padove ali iz besede pavone – pav; ples, sestavljen iz korakov double in simple, iz pas de fleur in cadenze. Plesala sta ga dama in vitez);
- ti plesi so družabni plesi.

5 točk

za pravilen odgovor zadošča odgovor brez oklepaja

15. Naštejte 5 značilnosti plesne reforme na začetku 20. stoletja.

- sodobni ples je umetniška oblika, ki se pojavi na začetku 20. stoletja. Njegova bistvena značilnost je svobodno gledanje na gibalni material in telo, opustitev baletnih pravil in baletne strukture giba. Vsi elementi sodobne plesne predstave so enakopravni in avtonomni. Gibanje izhaja predvsem iz individualnosti in posebnosti telesa. Ples ni vezan na baletne figure, ne na zgodbo, osnovni način, kako se ustvarja, je abstrakcija. Telo postane avtonomno izrazno sredstvo;
- abstrakcija v gibu;
- vpliv drugih plesov: etnični ples, ritmika, gimnastika, zgodovinski plesi, rituali;
- vpliv industrializacije na gibanje telesa;
- pomembno je delovanje Jacquesa Delacroza, ki vzpostavlja novo gibalno reformo. Doseči želi enotnost duše in telesa, prvo njegovo odkritje je odkritje individualnosti ritma;
- pionirji sodobnega plesa: Isadora Duncan, Ruth St. Denis, Ted Shawn, Loie Fuller.

5 točk

16. A Opišite kaj je v svojem ustvarjanju raziskovala Loie Fuller.

Zanimala jo je navezava plesa na takratno tehnologijo, film, na svetlobo, uporabo elektrike. Ni se toliko ukvarjala s tehniko, ampak predvsem z igro luči, vizualnostjo, svetlobo, pojmi transparenca, telesne forme, zelo so jo privlačile tudi znanstvene teorije o relativnosti, film, sodobno hrepenenje po hitrosti.

2 točki

B Katerim ustvarjalcem današnjega časa bi bilo podobno njeno delovanje?

Plesalcem, ki se ukvarjajo z računalniki in raziskujejo možnost interakcije med visoko tehnologijo in plesalci.

2točki

C Glasbo katerih avtorjev je uporabljala (naštejte tri)?

Gluck, Beethoven, Schubert, Chopin, Wagner, Debussy, Stravinski.

3 točke

skupaj 7 točk

17. Obkrožite predstavnike futurizma:

Umberto Boccioni, Luigi Rossolo, Valentine de Saint-Point

3 točke

18. Napišite značilnosti, ki jih je Merce Cunningham navedel o svojem plesu.

- 1) Vsak gib je lahko material za ples.
- 2) Vsak postopek je lahko primerna kompozicijska metoda.
- 3) Za ples lahko uporabiš vse dele telesa, v skladu z naravnimi omejitvami.
- 4) Glasba, kostumi, dekor, luč in ples imajo vsak svojo posebno logiko in identiteto.
- 5) Vsak plesalec v skupini je lahko solist.
- 6) Pleše se lahko v vsakem prostoru.
- 7) Ples lahko govori o čemer koli, vendar v osnovi predvsem o človeškem telesu, njegovem gibanju, začeni s hojo.

7 točk

19. A Pojem plesno gledališče je v poznih dvajsetih letih iznašel:

Kurt Jooss

1 točka

B Opišite značilnosti plesnega gledališča.

Plesno gledališče povezuje mrzličnost z mirom, vrvež z osamljenostjo, veselost z žalovanjem, hrup s tišino, svetlobo s temo, življenje s smrtjo, solističnost z ansamblom, statičnost z gibanjem. Predstave so hkrati satirično ostre in sanjaško mehke, sladke in grenke, socialno kritične in svetle na površini. Koreografi zbirajo banalne, vsakdanje gibe in vedenja, manj izumljajo, kakor pa najdevajo. Predstave tako temeljijo predvsem na osebnih izkušnjah koreografov in plesalcev.

4 točke

C Poleg že omenjenega Kurta Joossa naštejete vsaj še tri predstavnike plesnega gledališča.

Pina Bausch, Johan Kresnik, Gerhard Bohner, Sacha Waltz, Anna Teresa de Keersmaker, Wim Vandekeybus, DV8 – Lloyd Newson, Josef Nadj.

3 točke

skupaj 8 točk

20. A Kdo je leta 1972 uvedel plesno obliko, t. i. kontaktno improvizacijo?

Steve Paxton

1 točka

B Kaj je kontaktna improvizacija?

Oblika demokratičnega dueta, ki vključuje elemente borilnih veščin, družabnih plesov, športa in otroške igre. Kontaktna improvizacija je alternativna tehnika in hkrati družbena mreža, kajti fizične tehnike padanja, duetne situacije, fizična improvizacija in njene oblike imajo družbeno in politično konotacijo. Za te predstave se zdi, da projicirajo življenjski slog, model možnega sveta, v katerem improvizacija pomeni svobodo in prilagajanje ter zagovarja zaupanje in sodelovanje.

3 točke

skupaj 4 točke

21. Navedite najpogostejše poškodbe ramenskega sklepa:

- 1) zvin ramenskega sklepa
- 2) izpah ramenskega sklepa
- 3) pretrganje rotatorne manšete (pretrganje vezivnega aparata, ki daje stabilnost ramenskemu sklepu)
- 4) zlom zgornjega dela nadlahtnice
- 5) zlom lopatice

5 točk

22. A Kolenski sklep je (obkrožite črko pred pravilnim odgovorom):

b) tečajast

1 točka

B Navedite kateri so možni gibi kolenskega sklepa in katere mišice se pri gibanju aktivirajo.

Možni gibi	Glavne mišice
Upogib (flexio)	Zadajšnja skupina stegenskih mišic in dvoglava mečna mišica
Iztegnitev (extensio)	Štiriglava stegenska mišica (musculus quadriceps)
Vrtenje (rotatio)	Zadajšnja skupina stegenskih in golenskih mišic

6 točk

skupaj 7 točk

23. Katere tri klinične oblike motenj hranjenja poznamo?

anoreksija nevroza
bulimija nevroza
sindrom basanja s hrano

3 točke

24. Navedite in opišite zgradbo možganskega debla.

Podaljšana hrbtenjača (medula oblongata): je začetni, spodnji del debla, ki je še najbolj podoben hrbtenjači. Vanjo se nadaljujejo beli progovni sistemi iz hrbtenjače na poti proti malim in velikim možganom.

Most: spodaj meji na podaljšano hrbtenjačo, zgoraj na mezencefalon.

Mezencefalon: zgornji del možganskega debla.

3 točke za navedbo

3 točke za opis

skupaj 6 točk

25. A Katera je najpogostejša akutna poškodba gležnja?

tip: zvin

1 točka

B Navedite tudi dejavnike, ki vplivajo na nastanek zvina pri plesu?

Dejavniki: tip koreografije, usposobljenost plesalca, intenzivnost vadbe in podlaga, na kateri se pleše, pogostost tovrstne poškodbe pri posamezniku.

3 točke

skupaj 4 točke